

Şekerden alınan Munzam İstihlâk Vergisinde yapılan indirmelerin onanması hakkında kanun tasarısı ve Ekonomi, Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları (1/3)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 426, 6/1951

3 . VIII . 1946

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Şekerden alınan Munzam İstihlâk Vergisinde yapılan indirmelerin onanması hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 29 . VII . 1946 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesi ve ilişiği ile birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başbakan

Ş. Saraçoğlu

Gerekçe

Şeker ve glikozdan alınan Munzam İstihlâk Vergisi hakkındaki 4385 sayılı kanuna ek 4855 sayılı kanunla onanmış bulunan 3/2937 sayılı Bakanlar Kurulu kararının ikinci maddesi gereğince, Türkiye'de istihsal edilen şekerlerden alınmakta bulunan Munzam İstihlâk Vergisi, serbest satışlar için kesmede kilo başına 77, tozda kilo başına 60 kuruş olmak üzere tesbit edilmiştir.

Harbin sona ermiş ve Milletlerarası ticaretin başlamış bulunması dolayısıyla, yiyecek maddeleri bakımından darlık içinde bulunan İtalya, Yunanistan vesaire gibi yabancı memleketlerden şeker mubayaası için talep ve teklifler vâki olmuştur.

Nisan 1946 ayı sonunda istok şeker miktarı 89 000 tondan ibaret bulunduğuna göre 1946 kampanyasına kadar bu miktar şeker memleketimiz ihtiyacının üstünde bulunduğundan, yabancı memleketlere ihraçat yapılmasında hiçbir mahzur mevcut olmadığı, bilâkis bu satışlardan mühimce bir döviz sağlanılacağı yapılan incelemelerden anlaşılmıştır.

Ancak, şeker ortaklığına ait maliyet ve kâr hisseleriyle mütehavvil ve munzam istihlâk vergileri de dâhil olduğu halde, şekerin fabrika teslim fiyatı, serbest satışlarda kesmenin kilosu 170 ve tozun kilosu 150 kuruştan ibaret olup, işbu satış bedelleri içinde vergiler mühim bir mevki işgal etmektedir. Sözü geçen fiyatlarla yabancı isteklerin lâyiğiyle celbedilemeyeceği gözönünde bulundurulmuş, bu sebeplerden ötürü yabancı memleketlere ihraç edilecek şekerlerden, kesmede kilo başına 5 kuruş ve tozda kilo başına 1 kuruş munzam istihlâk vergisinin alınması uygun ve zaruri görülmüştür. Bu suretle munzam istihlâk vergilerinde yapılan indirmelere karşılık, memlekete girecek dövizlerle vergi noksanının telafi edilmiş olacağı kayda şayan bulunmuştur.

4385 sayılı kanununun 4 ncü maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak, şeker munzam istihlâk vergilerinde Bakanlar Kurulunca yapılan indirmelerin, sözü geçen kanununun 6 ncü maddesine göre, Yüksek Meclisin tasdikına arzı gerekmiş ve bu amaçla ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Ekonomi Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ekonomi Komisyonu

Esas No. 1/3.

Karar No. 3

17 . IX . 1946

Yüksek Başkanlığa

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 29 . VII . 1946 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan «Şekerden alınan munzam istihlâk vergisinde yapılan indirmelerin onanması hakkındaki kanun tasarısı» Komisyonumuza havale buyurulmakla, Maliye Bakanlığı yetkili temsilcisinin de iştirâkiyle incelenip görüşüldü:

Şekerden alınan munzam istihlâk vergilerinden indirmeler yapmak hususunda 4385 sayılı kanunun 4 nci maddesiyle Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir. Aynı kanunun 6 ncı maddesiyle de, Bakanlar Kurulunca verilecek bu gibi kararların üç ay içinde Büyük Millet Meclisinin tasdikına arz edilmesi prensipi konmuştur.

Yiyecek maddeleri üzerinde darlık geçen İtalya, Yunanistan vesair yabancı memleketlerin Türkiye'den şeker satınalma teklifleri karşısında Hükümet, Nisan 1946 ayı sonunda seksen dokuz bin tonu bulan şeker stokunun, 1946 kampanyasına kadar ki iç istihlâkin üstünde bulunduğunu tesbit etmesi üzerine, yabancı memleketlere satışın mahzursuz olacağını ve bu satışlardan önemli miktarda döviz sağlanacağını düşünerek, şekerin ihracını karar altına almıştır.

Şu kadar ki, bizden maliyet, kâr ve vergilerden teşekkül eden fabrika teslimi şeker fiyatı, kesmenin kilosu 170 ve tozun kilosu 150 kuruş olduğundan, bu fiyatlarla yabancı isteklerin celbedilemeyeceği anlaşılmıştır. Bu iti-

barla yabancı memleketlere ihraç edilecek şekerler için, kesme fiyatına dâhil kiloda 77 kuruş munzam istihlâk vergisinin beş kuruşa ve tozda 60 kuruş verginin de bir kuruşa indirilmesi uygun ve zaruri görülmüştür. Bu suretle yapılan vergi indirmelerinin ise, Türkiye'ye girecek dövizlerle telâfi edileceği hesaplanmıştır.

Esas itibariyle döviz ve dış piyasalarla temas bakımlarından memleketin yararına olduğu anlaşılan Hükümet kararı Komisyonumuza da uygun görüldüğünden, aynen kabul edilen tasarı, havalesi gereğince Maliye Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ekonomi Komisyonu

Başkanı	Sözcü	Kâtip
Giresun	Ankara	Manisa
İ. Sabuncu	H. O. Bekata	Y. M. Alakant
Balıkesir	Balıkesir	Bursa
A. Ağabeyoğlu	M. Akpınar	F. Yılmazipek
Çorum		Gümüşane
N. Yücer		T. Tüzün
Hatay		İzmir
R. Yurtman		B. Arıman
İmzada bulunamadı		Kütahya
İzmir		H. Benli
L. B. Çeyrekbaşı		İmzada bulunamadı
Ordu		Samsun
A. Taşangil		R. Işıtan
İmzada bulunamadı		

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 1/3

Karar No. 3

29 . XI . 1946

Yüksek Başkanlığa

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 29 . VII . 1946 tarihli toplantı-

sında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve Ekonomi Komisyonunda incelendikten sonra

komisyonumuza havale buyurulan «Şekerden alınan munzam istihlâk vergisinde yapılan indirmelerin onanması hakkındaki kanun tasarısı» ile Ekonomi Komisyonunun bu husustaki raporu 22 . XI . 1946 tarihli toplantıda, Maliye Bakanlığının Gelirler Genel Müdürü de hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Tasarı; yabancı memleketlere yapılacak şeker ihraç ve satışlarından alınacak munzam istihlâk vergisini, 4385 sayılı kanunun 4 ncü maddesinin verdiği yetkiye dayanarak, kesmenin kilo başına beş ve tozun kilo başına bir kuruşa indirilmesi hakkındaki Bakanlar Kurulu kararının, anılan kanunun 6 ncü maddesi gereğine göre onanmasını hedef tutmaktadır.

Harbin sona ermesi ve Milletlerarası ticaretin başlamış bulunması dolayısıyla yiyecek maddeleri bakımından darlık içinde bulunan İtalya, Yunanistan ve saire gibi yerlerden şeker muba-yaası için memleketimize talep ve teklifler vâkı olmuş ve memleket ihtiyacından fazla olan şeker stoklarımızdan bir kısmının memleket dışına satılmasında, döviz elde etmek bakımından fayda bulunduğu anlaşılmıştır.

Ancak şeker ortaklığına ait maliyet ve kâr hisseleriyle mütehavvil ve munzam istihlâk vergilerinden tereküp eden, kesmede kilosu 170, tozda kilosu 150 kuruş olan, fabrika teslimi serbest şeker satış fiyatları dış talepleri lâyikiyle celp ve tatmin edici mahiyette bulunmadığından bu fiyatlar içinde mühim bir mevki işgal eden munzam istihlâk vergisinden indirme yapılmasında zaruret görülmüştür.

Bu maksatla kesmede kiloda 77 kuruş olan

munzam istihlâk vergisi 5 kuruşa ve toz şekerde kiloda 60 kuruş olan munzam istihlâk vergisi de 1 kuruşa indirilmiştir.

Bununla beraber munzam istihlâk vergisinin indirilmesinden mütevellit vergi noksanı, Türkiye'ye girecek dövizlerle telâfi edileceği gibi, ayrıca şekerin maliyet, kâr, mütehavvil ve munzam istihlâk vergilerinden tereküp eden tutarı ile dışarıya vâkı olacak satış fiyatları arasındaki farktan elde edilecek paralar da 3/2937 sayılı kararın 3 ncü maddesi dairesinde özel bir hesapta toplanacaktır.

Bu itibarla döviz celbi dış piyasalarla alış ve riş imkânının tesisi bakımından memleket yararına olduğu anlaşılan ve dış memleketlere ihraç olunacak şekerin munzam istihlâk vergisinin indirilmesine dair olan Hükümet kararı Komisyonumuza da uygun görülmüş ve tasarı aynen kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna ve rilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Ko. Başkanı	Sözeü
İzmir	Samsun
Ş. Adalan	R. Işıtan
Kâtip	Elâzığ
Urfa	F. Karakaya
İmzada bulunamadı	Kastamonu
Erzurum	Kayseri
N. Dumlü	H. Çelen
	K. Gündes
Konya	Kütahya
S. Çumralı	A. Tahtakılıç
Samsun	Tokad
Ö. Karataş	C. Kovalı

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/3

Karar No. 14

12 .XII . 1946

Yüksek Başkanlığa

Şekerden alınan munzam istihlâk vergisinde yapılan indirmelerin onanması hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 3 . VIII . 1946 tarihli ve 6/1951 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Ekonomi ve

Maliye Komisyonları raporlarıyla birlikte komisyonumuza verilmekle Maliye Bakanlığının yetkili temsilcisi hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Şeker ve glikoz istihlâk vergisi kanununa ek

4385 sayılı kanunun dördüncü maddesi, aynı kanun gereğince şekerden alınan munzam istihlâk vergisinin zaruretlere göre indirilip çıkarılması yetkisini Bakanlar Kuruluna vermiş ve aynı kanunun 6 ncı madesiyle de bu munzam istihlâk vergisinin indirilmesi kararının üç ay içinde Büyük Millet Meclisinin tasdikine arzolanması emredilmiştir.

Bundan evvel 4855 sayılı kanun ile onanan 3/2937 sayılı Bakanlar Kurulu kararı gereğince serbest şeker satışlarından kesme şekerde kilo başına 77 ve toz şekerde 60 kuruş munzam istihlâk vergisi alınmakta iken Nisan 1946 sonunda 89 000 ton olan ve yeni kampanyaya kadar memleket ihtiyacının üstünde görülen şeker stokundan bir miktarının ihracını temin ve dış piyasa isteklerine uymak maksadiyle ihraç edilecek kesme şekerin beher kilosundan 5 kuruş ve toz şekerin kilosundan bir kuruş munzam istihlâk vergisi alınması Hükümetçe uygun görülmüş ve 13 Mayıs 1946 tarihinde bu hususa Bakanlar Kurulunca karar verilmiştir.

Tasarı, sözü geçen indirmenin 4385 sayılı

kanunun 6 ncı maddesi gereğince Büyük Millet Meclisince onanması maksadiyle hazırlanmıştır. Komisyonumuz yukarıda arzedilen sebeplerle alınan izahları, ihracattan ve elde edilecek dövizlerden sağlanacak faydaları gözönünde tutarak bu indirmeyi ve tasarıyı uygun görerek kabul etmiştir.

Kamutayın onayına arzedilmek üzere yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
Edirne	Diyarbakır	İzmir
<i>M. N. Gündüzalp</i>	<i>C. Ekin</i>	<i>M. Birsal</i>
Kâtip		
Ankara	Ankara	Ankara
<i>F. Öymen</i>	<i>N. C. Akkerman</i>	<i>C. Gölet</i>
Aydın	Balıkesir	Bursa
<i>Gl. R. Alpman</i>	<i>E. Altan</i>	<i>F. Bük</i>
Diyarbakır	İzmir	Kırşehir
<i>İ. H. Tiğrel</i>	<i>S. Dikmen</i>	<i>Ş. Torgut</i>
Mardin	Samsun	Tokad
<i>R. Erten</i>	<i>M. A. Yörüker</i>	<i>R. A. Sevengül</i>
Yozgad		
<i>A. Sungur</i>		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Şekerden alınan Munzam İstihlâk Vergisinde yapılan indirmelerin onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 4385 sayılı kanunun 4 ncü maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunun ilişik 13. VI. 1946 tarihli ve 3/4332 sayılı kararıyla şekerden alınan Munzam İstihlâk Vergilerinde yapılan indirmeler onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Adalet Bakanı
<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>M. Ökmen</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>A. B. Artunkal</i>	<i>Hilmi Uran</i>

Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>H. Saka</i>	<i>N. E. Sumer</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>Yücel</i>	<i>Sırrı Day</i>
Ekonomi Bakanı	Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
<i>Fuad Sirmen</i>	<i>Dr. S. Konuk</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>T. Coşkan</i>	<i>Ş. R. Hatipoğlu</i>
Ulaştırma Bakanı	Ticaret Bakanı
<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>R. Karadeniz</i>
Çalışma Bakanı	
<i>Dr. S. Irmak</i>	

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Karar Müdürlüğü

Karar sayısı : 3/4332

Karar sureti.

Yabancı memleketlere ihraç edilecek şekerlerden alınacak istihlâk vergisi hakkındaki Maliye Bakanlığının 30 . V . 1946 tarihli ve 182110 - 10/4500 sayılı yazısı Bakanlar Kurulunca 13 . VI . 1946 tarihinde incelenerek : 4385 sayılı kanunun 4 ncü maddesine göre, aşağıdaki hususlar kararlaştırılmıştır.

1. — Memlekette istihsal edilen şekerlerden 4385 sayılı kanunun 1 nci maddesi gereğince alınmakta olan munzam istihlâk vergisi, yabancı memleketlere yapılacak ihraç ve satışlardan kesmede kilo başına 5, tozda kilo başına 1 kuruş olarak alınır.

2. — Yabancı memleketlere satılacak olan kesme ve toz şekerlerin maliyetine (kâr dâhil) 3101 sayılı kanuna göre alınan mütehavvil istihlâk vergisiyle yukarda tesbit olunan munzam istihlâk vergisinin eklenmesi suretiyle elde edilecek tutarla satış fiyatları arasındaki farktan elde edilecek paralar, 3/2937 sayılı kararın 3 ncü maddesi dairesinde Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Ortaklığı tarafından özel bir hesapta saklanır.

3. — Bu suretle yabancı memleketlere ihraç edilecek şekerler hakkında 1718 sayılı kanunun 7 nci maddesinde yazılı usul ve şartlara riayet olunur. Aksi halde noksan alınmış olan munzam istihlâk vergisi farkları derhal tahsil olunur.

4. — Bu karar 1 Mayıs 1946 tarihinden başlayarak ihraç edilmiş olan şekerlere de şâmil olmak üzere uygulanır.

Cumhurbaşkanı
İsmet İnönü